

Vrednotenje izobrazbe osrednji problem pogajanj v javnem sektorju

Pogajanja o kolektivni pogodbi, ki bo vsebovala skupno metodologijo za uvrščanje delovnih mest in nazivov v javnem sektorju v plačne razrede, so se ta torek nadaljevala. Kot nam je povedal vodja pogajalske skupine vseh sindikatov **Bojan Hribar**, je bilo največ govora o kriterijih zahtevnosti. In prav na te kriterije, kot jih je predlagala vlada, so imeli sindikati največ pripomb. Vladna stran je za šesti krog pogajanj na sindikalne zahteve pripravila nove predloge, vendar sindikati z njimi niso zadovoljni.

Osrednji problem je še naprej ustrezno vrednotenje izobrazbe. Sindikati predlagajo, naj se izobrazba, tako kot drugi kriteriji, vrednoti v točkah, vlada pa ostaja pri predlogu, da se izobrazba vrednoti neposredno z uvrščanjem delovnega mesta v enega od 65 plačnih razredov.

Vlada predlaga, naj za posamezna delovna mesta ne bi veljale različne stopnje izobrazbe, čemur sindikati nasprotujejo. To seveda spreminja sedanje pogoje za opravljanje nekaterih del, na primer dela vzgojiteljic. Sedaj je to delo mogoče opravljati z visoko ali višjo izobrazbo. Če bi vladni predlog obveljal, bi bili različni izobrazbi uvrščeni v isti plačni razred. Odgovornost vzgojiteljic pa je enaka, ne glede na to, ali imajo višjo ali visoko izobrazbo.

Nelogičnosti je še veliko, ena od njih je ta,

da bo kontrolor letenja za stike z ljudmi boljše vrednoten kot klinični psiholog, ki ves dan dela z ljudmi. Pomembna sindikalna pripomba je tudi ta, da predlog kolektivne pogodbe ne vsebuje natančnih meril za kriterije, po katerih se bodo delovna mesta uvrščala v plačne razrede.

Nov problem je vlada povzročila, ker je v primerjavi s prejšnjim predlogom znižala izhodiščne plačne razrede po tarifnih razredih. Poleg tega sindikati nasprotujejo temu, da bi bila izobrazba upoštevana tudi pri drugih kriterijih, torej večkrat.

Pogajanja se bodo nadaljevala ta četrtek. Pogajalci bodo ponovno od začetka obravnavali člene, o katerih mnenj še niso povsem uskladili. Med njimi je tudi člen, ki naj bi določil, katera kvalificirana večina sindikatov mora kolektivno pogodbo podpisati, da bi le-ta veljala.

Ker se pogajalski skupi-

ni še precej razhajata, po Hribarjevih besedah ni verjetno, da bi se pogajanja zaključila do konca novembra.

ČAS je ZA
vizijo,
odločnost,
enotnost, trdnost,
solidarnost...
za čas, ki prihaja.

4.
kongres

Zveze
svobodnih
sindikatov Slovenije

Lesarji se bodo pogajali

Sinles je pred dvema tednoma zaradi nepripravljenosti delodajalcev za pogajanja napovedal stavko. Svoje partnerje pa je takrat pozval, naj bi se izognili stavki, vendarle pristanejo na pogajanja.

Kot nam je povedal sekretar Sinlesa **Marjan Ferčec**, so partnerji iz GZS sindikat že povabili na pogajanja, ki naj bi bila pred koncem novembra. V povabilu so zapisali, da naj bi skupaj obravnavali pobudo za pravno prenovo kolektivne pogodbe dejavnosti. V pismu iz združenja pri GZS tudi piše, da bodo na pogajanjih upoštevali gradivo posebne komisije za nadgradnjo zakona o delovnih razmerjih, ki jo vodi Moro Sotlar.

Ferčec ocenjuje, da bodo kmalu sprejete tudi jasne smernice o oblikovanju nove plače politike, ki bodo ena od osnov za novo tarifno prilogo h kolektivni pogodbi dejavnosti.

Piše: Gregor Cerar,
univerzitetni diplomirani
pravnik

Disciplinska odgovornost in disciplinski postopek po novem zakonu o delovnih razmerjih

Po novem zakonu o delovnih razmerjih (ZDR) je delavec dolžan izpolnjevati pogodbeno in druge obveznosti iz delovnega razmerja, sicer je disciplinsko odgovoren. Disciplinska sankcija po 175. členu ZDR je opomin. Možno pa so tudi druge disciplinske sankcije, kot so denarna kazen ali odvzem bonitet, če je tako določeno v kolektivni pogodbi dejavnosti.

Delovno razmerje zaradi disciplinske sankcije ne sme prenehati.

Disciplinsko odgovornost ugotavlja delodajalec – fizična oseba oziroma zastopnik ali pooblaščenec delodajalca – pravne osebe. Če delodajalec izreče disciplinsko sankcijo v nasprotju s 175. in 176. členom ZDR, lahko inšpektor za delo zoper delodajalca uvede postopek pred sodnikom za prekrške.

Delodajalec mora delavcu obvezno pisno obdolžitev vročiti po pravilih pravnega postopka in mu obvezno omogočiti zagovor, razen če:

- delavec to izrecno odkloni,
- delavec neopravičeno izostane na vabilo na razgovor.

Če delodajalec v disciplinskem postopku ne ravna v skladu s 177. členom tega zakona, lahko inšpektor za delo zoper delodajalca uvede postopek pred sodnikom za prekrške.

Delodajalec mora pri izbiri disciplinske sankcije upoštevati stopnjo krivde, subjektiv-

ne in objektivne okoliščine in individualne lastnosti delavca.

Na zahtevo delavca mora delodajalec o uvedbi disciplinskega postopka in kršitvi obvezno pisno obvestiti sindikat, katerega član je delavec. Sindikat mora dati svoje mnenje v 8 dneh z obrazložitvijo. Delodajalec je zavezan obravnavati mnenje sindikata v 8 dneh in se opredeliti do navedb. Če delodajalec o disciplinskem postopku ne obvesti sindikata in ne obravnava pisnega mnenja sindikata v skladu s 179. členom tega zakona, lahko inšpektor za delo zoper delodajalca uvede postopek pred sodnikom za prekrške.

Obvezna vsebina disciplinskega sklepa so izrek, obrazložitev in pravni pouk. Sklep je treba delavcu vročiti osebno ali v prostorih delodajalca ali poslati na naslov njegovega prebivališča po pravilih pravnega postopka. Pri vročanju delavcem, ki nimajo prebivališča v Republiki Sloveniji, se sklep lahko izjemoma objavi na oglasni deski na sedežu delodajalca. Taka vročitev se šteje za opravljeno po preteku 8 dni, ko je sklep obznan na oglasni deski. Sklep se mora poslati v vednost sindikatu, ki je bil vključen v postopek.

Če delodajalec delavcu ne vroči sklepa o disciplinski odgovornosti v skladu s 180. členom ZDR, lahko inšpektor za delo zoper delodajalca uvede postopek pred sodnikom za prekrške.

Rok za uvedbo disciplinskega postopka zastara v mesecu dni od dneva, ko se je izvedelo za kršitev, oziroma v treh mesecih od dneva, ko je bila

kršitev storjena. Vodenje disciplinskega postopka zastara v 3 mesecih od uvedbe postopka, to je od dneva vročitve pisne obdolžitve delavcu. Zastaralni rok ne teče v času postopka pred delovnim sodiščem. Izvršitev disciplinske sankcije zastara v 30 dneh po vročitvi sklepa.

Določbe glede disciplinskega postopka v ZDR so napisane ohlapno in zato se ob ureditvi disciplinskega postopka po novem zakonu poraja vrsta vprašanj. Splošni akti, ki urejajo disciplinsko odgovornost, ostanejo v veljavi do 1. 10. 2003 in do tega datuma načeloma ne bi smelo biti problemov. Kršitve, ki so razlog za izrek opomina, bi bilo potrebno konkretno opredeliti s kolektivno pogodbo. V njej bi morali konkretizirati tudi kršitve, za katere se izreče denarna kazen ali odvzem bonitet. Zakon bi moral določiti maksimalni čas trajanja denarne kazni in maksimalno višino denarne kazni, ki se lahko odtegne delavcu.

Prav tako nikjer v novem ZDR ni določbe, ki bi napotila na uporabo zakona o socialnih in delovnih sodiščih, ki potem posledično dalje napotuje še na uporabo zakona o pravnem postopku. To je za disciplinski postopek zelo pomembno (glede vročitve se napotuje na zakon o pravnem postopku). Zanimivo bi bilo vedeti, ali obstaja možnost arbitraže v disciplinskem postopku in če, katera arbitraža je predvidena.

Vprašanje je tudi, ali je mnenje sindikata za delavca, ki ni član reprezentativnega sindikata pri delodajalcu, zanj obvezujoče. V vsakem primeru bi morali urediti disciplinski postopek. Dobro bi se bilo dogovoriti, kaj bo po 1. 10. 2003, ko bo prenehala veljavnost splošnih aktov, ki urejajo disciplinsko odgovornost. Morda bi morala komisija za razlago splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti dati kakšno mnenje. Mogoče bi bila rešitev čim hitrejši sprejem zakona o kolektivnih pogodbah. Nejasnosti je treba čim prej odpraviti.

SMRT FAŠIZMU – SVOBODA NARODU!

Delavska Enotnost

Vestnik Glavnega Odbora Delavske Enotnosti

Štev. 1.

20. november 1942

Leto I.

Enotnost slovenskega delavstva

V začetku novembra se je vršila konferenca predstavnikov političnih in strokovnih skupin, ki predstavljajo slovensko delavstvo. Dokumente, ki jih je ta konferenca sprejela, objavljamo v pričujoči številki „Delavske Enotnosti“.

Treba je poudariti, da je ta konferenca delavskih predstavnikov prinesla svoje sklepe v izredno važnih dneh, v katerih se odloča usoda vse bodočnosti osvobodilnega boja slovenskega naroda. Konferenca je mogla ne le ugotoviti in razčleniti rezultate dosedanjih bojev, ampak je postavila tudi smernico za bodoče boje slovenskega delavstva.

Kakšne so osnovne ugotovitve konference delavske enotnosti?

slovenskih Judežev in Kajnov. Dosedanji skupni boji so slovensko delavstvo ne samo naučili, da je delavski razred najmočnejši, kadar je enoten, ampak so mu praktično potrdili in utrdili tudi spoznanje, da znotraj delavskega razreda ni različnih interesov, ampak nasprotno, da delavski razred spajajo v tako nezlomljivo enoto prav skupni interesi, skupna bodočnost.

4. V nasprotju z reakcionarnimi klikami, ki so ves čas Jugoslavije, zlasti pa pod zaščito okupatorjev dušile svoboden glas ljudstva, je slovensko delavstvo pokazalo, da je delavski razred nosilec resnične ljudske demokracije. Zveza delavskega razreda z ostalimi delovnimi sloji slovenskega ljudstva in z

Šestdeset let Delavske enotnosti

Delavska enotnost praznuje 60-letnico izhajanja. Izhajati je začela kot Vestnik Glavnega odbora organizacije Delavska enotnost novembra 1942. O njeni zgodovini in vlogi kot delavskega in sindikalnega časopisa vse do danes bomo obširneje pisali v naslednjih številkah.

Pred kongresom Sindikata kmetijstva in živilske industrije Slovenije

Vstop v EU ne sme zmanjšati pravic

V soboto, 23. novembra, bo v Ljubljani 4. kongres Sindikata kmetijstva in živilske industrije Slovenije (KŽI). Na njem bodo člani te sindikalne organizacije pregledali delovanje v preteklem mandatu, opravili volitve, razpravljali o perečih problemih slovenskega kmetijstva in živilske industrije ter sprejeli program dela. Edina kandidata za predsednika in sekretarja sta Srečko Čater in Jovo Labanac, ki sta funkciji opravljala tudi v tem mandatu.

Poudarki, ki jih povzemamo iz njihovega poročila in programskih izhodišč, zadevajo predvsem vstop v Evropsko unijo, zagotavljanje izvajanja panožne kolektivne pogodbe ter delovanje in organiziranost KŽI.

Ob vstopu v Evropsko unijo čaka pri povezovanju z njenimi gospodarskimi tokovi kmetijstvo in živilsko industrijo v Sloveniji vrsta sprememb. V KŽI vseskozi poudarjajo, da se z vstopom v Evropsko unijo raven že doseženih pravic naših delavcev ne sme znižati. Pri poglobljenem in profesionalnem pristopu bo nujno upoštevati posebnosti dela v kmetijstvu in živilski industriji ter ga opredeliti kot delo posebnega pomena tako po zahtevnosti kot rezultatih. Boj za pravico do produkcije še zdaleč ni končan in od našemu kmetijstvu dodeljenih kvot je odvisnih tudi nekaj deset tisoč delovnih mest. Tudi zato je ta sindikat med prvimi v državi začel navezovati

stike s priznanimi strokovnjaki na tem področju in se povezal s sorodnimi evropskimi sindikati. Tako je KŽI polnopravni član svetovne in evropske zveze IUL in EFFAT, ki združujeta sindikate kmetijstva in živilske industrije ter sindikate gostinstva in turizma. Zavedajo se pomembnosti povezovanja s sindikati v državah, kjer bodo naše družbe nastopale kot večinski lastnik, kakor tudi v tistih, katerih podjetja bodo kupovale naše družbe. Ker pa takšno sodelovanje nekaj stane in KŽI sedaj ne plačuje celotne članarine, bodo morali računati na večje stroške v prihodnosti.

Takoj po prejšnjem kongresu je KŽI začel aktivnosti za sklenitev kolektivnih pogodb dejavnosti in pogodb na ravni družb ali zadrug. Pred letom 2000 so bile podjetniške pogodbe podpisane le v velikih družbah in še to le izjemoma, sedaj pa je na ravni družbe, zadruge ali poslovnega sistema odnos med delom in kapitalom urejen s kolektivno pogodbo že skoraj v polovici le-teh. Tudi kršitve veljavne kolektivne pogodbe so v večini družb že odpravljene; večina poskusov kršitev je bila rešena s takojšnjim posredovanjem sindikata, nekajkrat tudi z intervencijo nadzornega sveta. Stavk je v tej panogi vse manj, najbolj razvpite, v klavnici Bohinj, Agroindu in Sadjarstvu Lenart, pa so pokazale, da so najbolj pereči še vedno neurejeni medsebojni odnosi in šele na drugem mestu so plače in druge denarne kršitve. Za izboljšanje pogajalskih pozicij je KŽI ustanovil poseben stavkovni sklad, s pomočjo katerega lahko pokrije del izpadle plače članom, ki s stavko izkazujejo svojo pravico. Pri tem morajo delavci

nujno spoštovati zakon o stavki in stavkovna pravila, stavko pa uporabiti le kot skrajno sredstvo sindikalnega boja. Ker je le finančno neodvisen sindikat sposoben učinkovito braniti interese članstva, je KŽI ustanovil tudi poseben solidarnostni sklad, ki pomaga blažiti socialne stiske ob izrednih nepredvidljivih dogodkih in nesrečah z denarno pomočjo. Ta je žal še obdavnica in ena naloga KŽI bo tudi ukinitvev plačevanja davka iz tega naslova. Oblika solidarnosti, ki je zaradi korektnega pogajalskega položaja do sedaj še niso potrebovali, je podpora aktivistom, ki bi zaradi sindikalne aktivnosti izgubili delo.

Pomembnost včlanjevanja v KŽI še posebej poudarjajo, saj bi mnogi radi le uživali ugodnosti ter izkoriščali vzajemnost in solidarnost sindikatov pri tem, ne pa sprejemali tudi obveznosti, kot je plačevanje članarine. Sindikat je treba približati članstvu in za ta namen člane, zaupnike in vodstva sindikatov še posebej dobro izobraziti in informirati o aktualnih problemih, veljavnem gospodarskopравниem redu, novih izzivih in vključevanju v evropske tokove. Pri tem je potrebno okrepiti teritorialno organiziranost KŽI ter uporabiti vso razpoložljivo sodobno tehnologijo, tudi spletna strani. Sedaj je spletna stran dostopna s portala ZSSS ali direktno na naslovu <http://www.kzi-sindikat.si/>.

KŽI poudarja tudi pomen glasila Delavska enotnost. Z uredništvom je v preteklem obdobju povečal sodelovanje, v glasilu predstavljajo aktualno problematiko dejavnosti in predloge za njeno reševanje.

M. M.

Pred 3. kongresom Sindikata KNG Slovenije

V ospredju bo boj za boljše plače

Ta petek in soboto bo v Kranjski Gori 3. kongres Sindikata KNG. Delegati bodo najprej obravnavali poročilo o delu med dvema kongresoma, spremembe in dopolnitve statuta in program dela za prihodnje obdobje. Za predsednika kandidirajo dosedanji predsednik Janez Justin, Jože Kačič iz Steklarne Hrastnik in Marin Žagar iz Cinkarne Celje. Kongres bo verjetno sprejel tudi posebno resolucijo o politiki plač, po kateri naj bi se plače povečale na 70 odstotkov povprečja v Evropski uniji.

Iz poročila o delu med kongresoma povzemo:

Večjih sprememb pri številu članov Sindikata KNG po zadnjem kongresu ni bilo. Zaradi zmanjšanja števila zaposlenih v precejšnjem številu podjetij je sindikat nekaj članov (zlasti starejših) izgubil, skoraj toliko pa jih je pridobil v podjetjih, kjer prej sindikata ni bilo. Problem je zlasti v tem, da se je za vključitev v sindikat odločilo premalo mladih delavcev.

Večina sindikalnih zaupnikov opravlja funkcijo volontersko. Ker so zaupniki na udaru delodajalcev in članstva, je težko pridobiti dobre kadre. Zaradi tega Statut KNG omogoča imenovanje zunanjih sindikalnih zaupnikov.

Problemi so tudi pri informiranju, saj so časopisi družb odprti le za poslovne informacije. Le izjemoma imajo sindikati družb svoje oglasne table in časopise. Zaradi tega je v več podjetjih obveščena slaba. Zaradi sklicevanja na poslovno tajnost zaposleni dejanskega poslovnega položaja ne poznajo, da bi prišli do informacij, se morajo sindikalisti zagnati.

Grobih kršitev kolektivnih pogodb in pogodb o zaposlitvi je bilo manj kot v prejšnjem obdobju. Namesto tega so se razvile nove oblike prikritih šikaniranj. Pri nekaterih reorganizacijah podjetij so se odvečnih delavcev znebili skoraj legalno. Problemi so bili tudi pri oddajanju stranskih dejavnosti drugim delodajalcem.

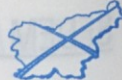
Člani republiškega odbora so večkrat ugotavljali, da KNG svojih dosežkov ne zna dovolj dobro predstaviti širši javnosti. Za obveščanje širše javnosti je bilo narejeno veliko premalo. Čeprav je bila Delavska enotnost premalo uporabljena za promocijo KNG, je bilo kar dosti

gradiva o tem sindikatu. Ker ta glasilo bere premalo članov KNG, bo treba razmisliti o lastnem časopisu.

Pri prizadevanjih za sklenitev novih kolektivnih pogodb dejavnosti se je zaradi nepripravljenosti delodajalcev dolgo zatikalo. V začetku 2001 je KNG pripravil predloga kolektivne pogodbe za kemijo in gumarstvo in kolektivne pogodbe za nekovine. Pogajanja so kemijo in gumarstvo stekla šele aprila 2002, za nekovine pa julija 2002. Pogajalci so uskladili že veliko določb v zvezi s plačami. Namesto izhodiščne plače je v pogodbi uveljavljen termin cena dela, ki pomeni najnižjo možno osnovno plačo v posameznem tarifnem razredu. Za triizmensko delo je dogovorjen 15-odstotni dodatek. Cena dela je zapisana tudi v tarifni prilogi. Dogovorjene spremembe bodo začele veljati decembra 2002.

Pogajanja za nekovine so se končala z dogovorom, do zapleta pa je prišlo pri podpisu aneksa. Delodajalci niso bili pripravljene podpisati njegove razlage. Ker se je KNG odločil za zbiranje podpisov in druge oblike pritiska, so se pogajanja septembra nadaljevala.

F. K.

Skupščina Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije

Prva naloga – nova kolektivna pogodba

V Ljubljani je bila prejšnji četrtek skupščina Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije. Sprejela je poročilo o delu v obdobju med letoma 1998 in 2002, programske usmeritve in izvolila nove organe. Predsednik sindikata bo še naprej Mijodrag Popovič, sekretar pa Jernej Jeršan.

Predsednik delovnega predsedstva **Marjan Weisseisen** je k besedi najprej povabil **Dušana Semoliča**. Predsednik ZSSS se je sindikatu in njegovemu vodstvu najprej zahvalil za sodelovanje v minulem obdobju. Še posebej je poudaril sodelovanje pri novem zakonu o delovnih razmerjih, ki bi brez sindikalnih prizadevanj bil za delavce bistveno manj ugoden, kot je sprejeti zakon. Semolič je poudaril, da so sindikati v družbi nezamenljivi, ko gre za vpliv delavstva na vsebino zakonov in programov ter splošno podobo države. "Sindikati smo zaslužni, da podoba Slovenije ne ustreza le predstavam različnih elit, ampak tudi delavstvu. Da bi opravljali svojo vlogo, moramo biti sindikalisti tudi dovolj samozavestni," je menil. Sindikati se lahko uspešno postavljamo po robu tudi posledicam globalizacije, ki delavcem načelno ne prinaša koristi, bolj jim škoduje.

Cilj ZSSS je, da bi delavke in delavci po 40 letih dela v pokoj odhajali zdravi. In zato si bo pri reformi zdravstvenega varstva, za katero namenjamo sedem odstotkov bruto domačega proizvoda, ZSSS prizadevala, da bi obvezno zdravstveno zavarovanje pokrivalo bistveno več storitev kot sedaj. Cilj bo tudi, da se delavec ne bi bil več prisiljen prostovoljno zavarovati. Prostovoljno zavarovanje je sedaj po Semoliču krivično do delavcev, ki prejema nizke plače. Premijo, ki za celo leto znaša 50.000 tolarjev, namreč delavci kar težko plačajo.

Predsednik ZSSS je bil kritičen do ne-

pripravljenosti delodajalcev, da bi se na pogajanjih dogovorili za višje izhodiščne plače. Kritiko je naslovil zlasti vodstvu GZS, ki je od zgoraj preprečilo pogajanja v nekaterih dejavnostih. Če dobički rastejo, delodajalci pogajanj ne smejo ovirati, saj so za pozitivne rezultate zaslužni tudi pridni delavci.

"Vaš sindikat je pomemben del ZSSS. Za močno delavsko gibanje so potrebni tako močni sindikati dejavnosti kot močne centrale, saj oboji skupaj in tesno povezani lažje dosegamo dobre rezultate. Želim vam, da bi bili tudi v prihodnje uspešni pri obrambi delavskih pravic," je zaključil Semolič.

Mijodrag Popovič je poročal o delu SDGD v preteklem obdobju. Najprej je omenil podpis nove kolektivne pogodbe dejavnosti leta 1998. Ker so kmalu ugotovili, da ima precej pomanjkljivosti, so se začeli pogajati o dopolnitvah in kmalu podpisali še aneks h kolektivni pogodbi. S kolektivno pogodbo se je z delodajalci dogovoril za red v dejavnos-

ti, je dejal Popovič. Žal pa kasnejšim sindikalnim opozorilom, da so plače v dejavnosti prenizke, delodajalci niso želeli prisluhniti. Čeprav so trditev, da so plače gradbincev prenizke, dokazovali tudi zunanji strokovnjaki, vse do letos jeseni delodajalci niso pokazali nobene pripravljenosti niti za pogajanja. Septembra pa je SDGD dobil vabilo in prva pogajanja so že bila. Sindikat od predstavnikov delodajalcev zlasti pričakuje, da bodo sprejeli argumente za povečanje izhodiščnih plač, saj se mladi za gradbeniške poklice več ne zanimajo. Razlog so tako nizke plače kot tudi težki delovni pogoji.

Zaradi recesije v gradbeništvu, ki je letos znova začela ogrožati delovna mesta, je SDGD marca letos organiziral problemsko konferenco. Pri njeni pripravi so sodelovali tudi predstavniki ministrstva za gospodarstvo. Zaključke konference je kasneje obravnaval

Mijodrag Popovič

Jernej Jeršan

Dvorana Doma sindikatov je bila skoraj premajhna.

še ekonomsko-socialni svet. Na njem je ministrstvo za gospodarstvo dobilo nalogo pripraviti program ukrepov za izboljšanje razmer v gradbeništvu. Posebna strokovna delovna skupina bo ta program dokončala v teh dneh.

Ob koncu svojega govora se je Popovič zahvalil za sodelovanje vsem kolegom, še posebej je omenil predstavnike območnih organizacij ZSSS.

O poročilu o delu v preteklem obdobju in programskih usmeritvah je govoril tudi **Jernej Jeršan**. Omenil je zlasti usklajevanje organiziranosti SDGD z novo standardno klasifikacijo dejavnosti. V SDGD so se odločili, da ne bodo vodili aktivnosti, da bi se v tem sindikatu organizirali tudi delavci obrtnih dejavnosti, čeprav jih na področju gradbeništvava dela zelo veliko. Temeljna naloga sindikata v prihodnjem obdobju bo izboljšanje gmotnega in socialnega položaja članov, pri čemer bo še posebej skrbel za varnost zaposlitve. Sindikat bo spremljal vse vladne ukrepe in sistemsko zakonodajo. Prizadeval si bo za ob-

Rudi Tomše

Tone Prišel

stoj kolektivne pogodbe dejavnosti in njeno spoštovanje. Ker je dosedanja kolektivna pogodba potrebna temeljite prenove, si bi sindikat prizadeval skleniti novo pogodbo.

SDGD si bo prizadeval, da bodo strokovne službe ZSSS kadrovske močne in čim bolj strokovno usposobljene. Območne organizacije naj pokrivajo vso državo.

Okrepiti je potrebno tudi obveščanje in s tem v zvezi tudi vlogo Delavske enotnosti. Sindikalne zaupnike je treba stalno izobraževati in usposabljanje za delo. Da bi bilo delo sindikata uspešnejše, bo potrebno združeva-

Dušan Semolič

nje sindikatov dejavnosti in njihova boljša koordinacija. SDGD se mora tudi kadrovske in finančno okrepiti.

Vedno bolj se kaže potreba po mednarodnem sodelovanju in vključitvi v mednarodne povezave.

Tradicionalne aktivnosti (Dan gradbincev, slikarsko kolonijo, letne in zimske športne igre) je treba organizirati tudi v prihodnje).

Predsednik nadzornega odbora **Janko Dornik** je povedal, da je bilo razpolaganje s sred-

Jože Pauman

Tone Macuh

stvi odgovorno in da so se funkcionarji držali dogovorjenih aktov. Opozoril je, da bi zmanjševanje števila članov in članarine privedlo sindikat v težave.

Predsednik pogajalske skupine Egon Koštomaj je dejal, da se je nasprotna stran bolj izgovarjala kot pogajala. Sedaj so se pogajanja sicer obnovila, vendar se delodajalci spet poskušajo izgovoriti,

da je uspešna pogajanja treba prej sprejeti zakon o kolektivnih pogodbah. Koštomaj kljub temu upa, da bodo gradbinci kmalu imeli novo kolektivno pogodbo. Sindikalna pogajalska skupina je za pogajanja dobro pripravljena in sposobna dogovoriti za novo kolektivno pogodbo.

Milica Dabanovič iz območne organizacije Celje je najprej opozorila na zahtevo iz podjetij, da je treba pogajanja za novo kolektivno pogodbo pospešiti. Članstvo namreč ni zadovoljno z višino izhodiščnih plač. Predlagala je tudi sprejetje zavezujočega pro-

Egon Koštomaj

Janko Dornik

Milica Dabanovič

grama izobraževanja sindikalnih zaupnikov in izboljšanje informiranja članstva. Vprašala je tudi, ali so podatki v poročilu o številu zaposlenih in članstva pravilni. **Jernej Jeršan** ji je odgovoril, da je SDGD organiziran v 164 podjetjih, v katerih je 22.300 zaposlenih, članov sindikata pa je 12.700, organiziranih je torej 57 odstotkov zaposlenih. Jeršan je še menil, da bo sindikat povečal svojo moč s povečanjem števila organiziranih in tudi s povezovanjem in združevanjem z drugimi sorodnimi sindikati.

Ivan Šimunič, dosedanji podpredsednik SDGD, je povedal, da v zvezi z resolucijo, sprejeto na problemski konferenci SDGD, za izboljšanje razmer v gradbeništvu ni narajenega še nič konkretnega. Po njegovem mnenju tudi pospešitev gradnje stanovanj še visi v zraku.

Lojze Raško je ugotovil, da je poročilo o delu med kongresoma podobno poročilo drugih sindikatov, enak je tudi problem nepripravljenosti delodajalcev za pogajanja. Če se nočejo pogajati, jih je treba k temu prisiliti, je menil. Da bi ljudje v kvartah dobili več, je treba več narediti.

Jožef Kočevar je prenesel razmišljanja iz Dolenjske in

Bele krajine o povečevanju števila članov. Ker na njegovem območju boljše plačani ne vstopajo v sindikat, bi kazalo razmisliti, da bi bila višina članarine navzgor omejena.

Po besedah **Toneta Macuha** iz Opekarne Ljubecna je velik problem minimalna plača, ki presega izhodiščne plače po kolektivni pogodbi dejavnosti. V njegovem podjetju je v SDGD včlanjenih 90 odstotkov zaposlenih. Le desetina jih je zunaj, ker menijo, da sindikat zanje ne naredi ničesar. Žal pa se ne člani na sindikat lahko "šlepajo". Dobro plačani po njegovem mnenju sindikata običajno ne potrebujejo. Limitiranje višine članarine Macuh odklanja, saj je bistveno za sindikat, da zastopa interese slabo plačanih. Za povečanje števila članstva bi morali v ZSSS pripraviti še novo propagandno gradivo, na primer zgoščenke.

Predlagal je tudi razmislek o zamenjavi izkaznic ZSSS, saj marsikaj na hrbtni strani ne velja več.

Jože Pauman, predsednik komisije za zdravje in varstvo pri delu, je poročal, da so naloge v zvezi z novim zakonom v podjetjih opravili. Podpisali so tudi ustrezne izja-

ve in na papirju opravili vse potrebno. Kako pa je v življenju bi sindikat moral ugotavljati s posebno anketo, ki bi jo izpolnili predsedniki sindikatov podjetij.

Predsednik verifikacijske komisije **Rudi Tomše** je ugotovil, da skupščini prisostvuje 48 od 57 delegatov in je tako sklepčna. Po ugotovitvi sklepčnosti so delegati z dvigom rok soglasno potrdili predlagani poročilo in programske usmeritve. Verificirali so tudi nov sestav republiškega odbora, v njem je poleg predsednika, dveh podpredsednikov in sekretarja še 22 predstavnikov sindikatov podjetij in območij. Polovica članov republiškega odbora je novih, drugi pa so bili člani organa že v prejšnjem mandatu.

Predsednik volilne komisije **Tone Prišel** je po opravljenih tajnih volitvah sporočil, da je za predsednika izvoljen dosedanji predsednik **Mijodrag Popovič** (prejel je 36 glasov, njegov protikandidat **Omer Zubović** pa 12 glasov). V novi nadzorni odbor so bili izvoljeni **Janko Dornik**, **Milan Antolin**, **Danica Gerlič**, **Helena Ozmec** in **Darko Denžič**.

Po končanem kongresu se je na konstitutivni seji sestal še republiški odbor in za sekretarja soglasno izvolil **Jerneja Jeršana**, za podpredsednika pa **Marjana Weissesa** in **Branka Strnišo**.

Franček Kavčič

3. kongres Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije

Uspešno delo in jasni cilji

V Murski Soboti je bil konec minulega tedna 3. kongres Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije (SGiT). Začel se je s krajšim kulturnim programom, nato pa je delegate in goste nagovoril predsednik SGiT **Iztok Bratož**. Najprej je pozdravil vse delegate in goste, med njimi so bili: **Dušan Semolič** in **Milan Utroša**, **Gregor Miklič**, **Marjan Rožič** (predsednik Turistične zveze Slovenije), **Jasna Radič** (državna sekretarka z ministrstva za gospodarstvo, **Franc Huber** (podpredsednik Združenja za gostinstvo in turizem pri Gospodarski zbornici Slovenije). Kongresa so se udeležili tudi predsedniki in sekretarji sindikatov dejavnosti v okviru ZSSS: **Franci Lavrač**, **Sandi Bartol**, **Srečko Čater**, **Jovo Labanac**, **Martin Muršič**, **Anton Rozman**, **Branka Novak**,

tal, izprijena politika in korupcija na eni strani ter socialna ogroženost, kršenje delavskih pravic in stavke zaposlenih na drugi strani,« je dejal Bratož. Po njegovih besedah je preklestvo v tem, da postane v takšnih razmerah majhna tudi duša. In to duša nekega naroda, za katerega velja, da je delaven, zvest, natančen, predvsem pa potrpežljiv, kar delodajalci z vso vnemo izkoriščajo. »Vendar bi se morali delodajalci zavedati, da je kratkoročno kopičenje kapitala tudi na račun slabo plačanega delavca zgrešena naložba za prihodnost. Trenutno bogastvo nekaterih oseb in institucij pomeni, da oblast ni sposobna urediti tripartitnih razmerij, kjer imajo ključno moč argumenti.« Bratož je poudaril, da so oblastniki govorili o svobodi, dejansko pa so delavce zaslužnili z revščino.

»Vendar nas izkušnje učijo, da revolucije pridejo marsikdaj potihoma in novo ne nastopi povsod vidno in z enako močjo. Zato se tudi v našem sindikatu bojujemo za tiste vrednote, ki so nam z ustavo, pogodbo in dogovorom zagotovljene. Pri tem nismo sami, saj smo našli svoj prostor v ZSSS, kjer se trudimo sprejemati take odločitve, ki imajo dolgoročne pozitivne posledice za vse zaposlene. Predvsem pa delamo revolucijo, danes z dokumenti, jutri s štrajkom,« je poudaril Bratož. »Zaradi izkušenj sem v mar-

Karmen Leban: Delavci v gostinstvu in turizmu delajo bistveno več, kot kažejo podatki.

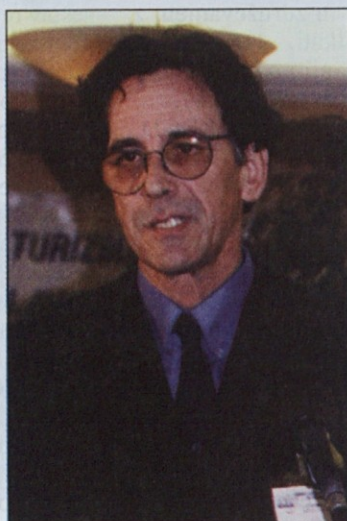

Delegati so poročilo o delu sprejeli soglasno.

Alojz Terbuc in **Miloš Mikolič**. Pozdravna pisma kongresu so poslali predstavniki sindikatov gostinsko-turističnih delavcev iz Hrvaške in Srbije ter iz evropske in svetovne sindikalne zveze IUL in EFFAT.

Delodajalci izkoriščajo potrpežljivost delavcev

Poročilo o delu SGiT v minulih štirih letih je predstavil predsednik **Iztok Bratož**. »Za nami je obdobje, zaznamovano z večnim bojem za delavske pravice – in to v državi, ki ima v ustavi zapisano, da je socialna država, v kateri imajo vsi pravico delati in dostojno živeti. Na žalost lahko ugotovimo, da se stvari sučejo v drugo smer: v smer, kjer so doma kapi-

Iztok Bratož: Oblastniki so govorili o svobodi, delavce pa so zaslužnili z revščino.

Na kongresu so sodelovali tudi številni gosti, med njimi so bili (z desne): Milan Utroša, Dušan Semolič in Ivan Jurše.

sičem skeptik. Dvomim, da se lahko sindikalne zadeve rešujejo samo po mirni poti, s pozivi, resolucijami, apeli in podobnim. Večkrat bi bilo potrebno opozoriti oblast na bolj učinkovit in odmeven način – s stavko! Oblasti bi bilo potrebno povedati, da smo jo nastavili in da jo lahko odstavimo. Od korita namreč!«

Bratož je izrazil prepričanje, da bo kongres potrdil pretekle napore za doseg zastavljenih ciljev drugega kongresa. »Nismo dosegli vsega zastavljenega, dosegli pa smo nekatere nenapisane cilje. Če pa se vprašamo, kakšno je bilo bistvo koncepta, ki je uravnaval naše delovanje, bomo ugotovili, da nas niso utesnjevale toge organizacijske oblike, ampak smo se zmeraj znali sprotno prilagajati vsem spremembam, ki so negibni del našega življenja.«

Bratož je opozoril, da so doseženi uspehi pri delu SGiT rezultat sodelovanja in skupnega dela

vseh funkcionarjev in članov, zato ga za prihodnost tega sindikata ni strah.

Sindikati dejavnosti so se pomembno okrepili

Delegate in goste kongresa je prvi pozdravil predsednik ZSSS **Dušan Semolič**. Vodstvu in članom SGiT se je zahvalil za prispevek k delovanju ZSSS. Opozoril je, da so si sindikati v okviru ZSSS prizadevali za skupne cilje, zato so dosegli marsikaj. »Druži nas prepričanje, da je sindikalno delo najtežje v podjetjih in zavodih,« je poudaril Semolič. »Če želimo biti pri delu čedalje bolj uspešni, moramo krepiti sindikate dejavnosti in območne organizacije ZSSS.«

Semolič je opozoril, da so se sindikati dejavnosti v zadnjem mandatnem obdobju pomembno okrepili in postali odgovoren in vsega spoštovanja vreden socialni partner v svoji dejavnosti. Kljub

temu pa jim je potrebna močna centrala, saj lahko nekatere bitke bijejo samo skupaj.

Svobodni sindikati so delavska organizacija, zato želijo biti in so zraven pri vseh ključnih stvareh v državi. Življenje delavcev ne sme biti odvisno samo od politikov in lastnikov kapitala, temveč tudi od njih samih. »Ne smemo dovoliti, da bi našo skupno usodo krojile samo elite. Pravico do lepšega življenja imajo tudi delavci. Zato ne smemo pristati na logiko zmagovalcev in poražencev, ampak pri razvijanju socialnega partnerstva.«

»Če ne bi bilo sindikatov in še zlasti ZSSS, bi bil danes ekonomski in socialni položaj delavcev pri nas mnogo slabši,« je dejal Semolič. Opozoril je še, da se rezulta-

Jasna Radič: Turizem postaja ena od najpomembnejših gospodarskih panog v Sloveniji.

Na tajnih volitvah so delegati novo vodstvo izvolili soglasno.

ti poslovanja podjetij in dobički povečujejo, plače pa ne. Poudaril je, da dobiček ni samo rezultat dela menedžerjev, čeprav je njihovo delo pomembno, temveč tudi delavcev. Pri nas pa se povečevanje dobičkov ne odraža ne pri plačah in ne pri odpiranju novih delovnih mest, zato je več kot očitno, da dobički ne gredo za prave stvari.

Po Semoličevih besedah je pred sindikati nova pomembna bitka za reformo sistema zdravstvenega zavarovanja, ki je krivičen, saj morajo biti zdaj revni solidarni z bogatimi. Ob tem je Semolič opozoril, da je pri nas vsak dan v bolniškem staležu 35.000 delavcev, 25.000 delavcev pa se letno pri delu poškoduje. To priča, da so pogoji dela pri nas še vedno slabi in da so številni delavci pod neprestanim stresom, ker se borijo za delo in socialno varnost.

Semolič je kongresu zaželel dobro delo in izrazil željo, da bi

si sindikalisti med seboj še naprej pomagali. Njegov prispevek kongresu so udeleženci nagradili z močnim aplavzom. Stane Konrad se je Semoliču zahvalil za dobro vodenje ZSSS v minulem mandatnem obdobju in za pripravljenost, da ZSSS vodi še naprej.

Korektno sodelovanje socialnih partnerjev

Podpredsednik Združenja za gostinstvo in turizem pri Gospodarski zbornici Slovenije **Franc Huber** se je SGiT zahvalil za dobro sodelovanje. Opozoril je, da so predstavniki delodajalcev in delavcev skupaj sprejeli panožno kolektivno pogodbo in njen tarifni del, uspešno pa so se pogajali tudi o celi vrsti drugih vprašanj. Nov izziv za sodelovanje je novi zakon o delovnih razmerjih.

Predsednik sindikata kmetijstva in živilske industrije (KŽI) **Srečko Čater** je opozoril, da so poti v Evropsko unijo za delavce v obeh pa-

nogah povezane, zato imata oba sindikata mnogo skupnih interesov in ciljev. Izrazil je prepričanje, da bosta sindikata še naprej najtesneje sodelovala, še zlasti v bitki za večje ekonomske in socialne pravice delavcev v obeh panogah, ki so prizadevni in uspešni, vendar premalo plačani.

V slovenskem turizmu že 52.500 delavcev

Jasna Radič je v pozdravnem govoru med drugim dejala: »Turizem postaja najpomembnejša gospodarska dejavnost ne le v Sloveniji, temveč v svetovnem merilu. Turistična industrija povezuje številne gospodarske dejavnosti, zato ima enega največjih panožnih multiplikatorjev in pomembno vpliva na povečanje družbene blaginje. Je eden izmed temeljnih stebrov uravnoteženega gospodarskega, socialnega in okoljskega razvoja. V slovenskem gospodarstvu prispeva turistična dejavnost (po mednarodni metodologiji) več kot 400 milijard tolarjev skupnega prometa ali 9,1 odstotka bruto domačega proizvoda in zaposluje 52.500 oseb. V letu 2001 je prinesel nekaj manj kot milijardo ameriških dolarjev deviznega priliva in predstavlja okrog 10 odstotkov slovenskega izvoza blaga in storitev,« je dejala Radičeva. »V prihodnjih letih želimo še povečati njegov pomen ter obseg in kakovost turistične ponudbe. Za doseg tega cilja pa sta potrebna predvsem podjetniška inovativnost in sodelovanje javnega in zasebnega sektorja na vseh ravneh. Na tem temelji tudi nova Strategija slovenskega turizma za obdobje 2002–2006, ki je partnerski dokument vseh sooblikovalcev turistične ponudbe, saj

Franc Huber: Sodelovanje med socialnimi partnerji je nujno.

smo vsi sodelovali pri njenem nastajanju in bomo tudi vsi nosili odgovornost za uresničevanje zastavljenih ciljev.«

Po besedah Radičeve je razvojna vizija slovenskega turizma, zastavljena v strategiji, jasna. Slovenija želi v naslednjih desetih letih postati razvita turistična država, ki bo uspešno konkurirala v mednarodnem prostoru. To pa je mogoče doseči le s kakovostnimi proizvodi in storitvami. V sodobnem turizmu vrednosti turističnih storitev vse bolj določajo izkušnje, znanje, komunikacije, informacije, odnosi do gostov, organizacijske in vodstvene sposobnosti ter podjetniška inovativnost, kar skupaj imenujemo intelektualni kapital turistične organizacije. Za ohranitev svoje konkurenčne prednosti morajo vse turistične organizacije veliko pozornost posvetiti prav razvoju intelektualnega kapitala.

Kakor je dejala Radičeva, se pri nas kar 98 odstotkov vseh družb v turizmu uvršča med mala in srednje velika podjetja.

»Na osnovi strategije, v kateri so opredeljeni ukrepi in politika razvoja človeških virov, pripravljamo letno turistično politiko za prihodnje leto, ki bo vključevala tudi politiko razvoja človeških virov v turizmu in ukrepe, s katerimi bomo skušali odpraviti obstoječe težave na tem področju. K sodelovanju bomo povabili ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, GZS in Obrtno zbornico Slovenije, Center za poklicno izobraževanje, sindikat delavcev gostinstva in turizma ter druge partnerje,« je dejala Radičeva. Dejala je, da bo z velikim zanimanjem spremljala 3. kongres SGiT in ugotovitve, pobude in predloge z njega posredovala ministrstvu za gospodarstvo.

Za turistično dejavnost so najpomembnejši zadovoljni delavci

Predsednik Turistične zveze Slovenije **Marjan Rožič** je opozoril, da v turistični dejavnosti ni napredka brez ustvarjalnega odnosa delavcev. Delavec v turizmu mora biti prizadeven, prijazen in ljubezniv, zato pa mora biti tudi ustrezno motiviran. Kakor je dejal Rožič, danes delo delavcev v turizmu ni ustrezno cenjeno in plačano, rezultate pa si preveč lastijo drugi. Podobno velja tudi za delo prostovoljcev v turističnih

Nadaljevanje na naslednji strani

Delovno predsedstvo kongresa je uspešno vodil Stane Konrad.

društvih. Rožič je SGiT zaželel, da bi se še naprej uspešno zavzemal za uveljavljanje pravic delavcev v turizmu.

Predsednik sindikata delavcev trgovine **Franci Lavrač** je dejal, da sta si oba sindikata sorodna, saj delavci v obeh dejavnostih opravljajo storitve. »Marsikdaj sta oba sindikata pod isto streho, zato bo za delavce iz obeh panog koristno, če bomo v bodoče še bolj tesno sodelovali,« je dejal. Opozoril je, da imajo delavci v gostinstvu, turizmu in trgovini zelo podobne težave, ki jih bodo s sodelovanjem lažje rešili. Velike možnosti za sodelovanje pa vidi Lavrač tudi na področju usposabljanja sindikalnih zaupnikov.

Tudi **Anton Rozman**, predsednik sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije, je najvišje predstavnike SGiT pozval k nadaljnjemu skupnemu boju za delavske pravice.

Cvetka Kos je predstavila poročilo verifikacijske komisije.

Delo SGiT je bilo uspešno

Po pozdravnih nagovorih gostov je o delu SGiT v minulem mandatnem obdobju spregovorila sekretarka **Karmen Leban**. Opozorila je, da so člani in funkcionarji SGiT dosegli veliko, vse, kar so dosegli, pa so dosegli skupaj. Po njenih besedah je SGiT usmerjen v socialno partnerstvo. Na ta način si prizadeva tudi za dvig plač, ki so v tej panogi med najnižjimi v državi. »Trenutno smo v fazi pogajanj,« je dejala. »V letošnjem letu so poslovni rezultati v turističnem gospodarstvu dobri, vendar pa se plače ne povišujejo.«

Na področju gostinstva in turizma prihaja tudi do številnih kršitev delovnopravne zakonodaje. »Naši člani in članice delajo bistveno več, kot kažejo podatki, brez vsakega plačila za to nadurno delo. Kršitve so tudi pri odmorih in počitkih, dnevnih in tedenskih, pri izrabi letnega dopusta in prerazporeditvah delovnega časa. O planih izrabe delovnega časa, ki bi morali biti temeljni pripomoček sodobnega direktorja, pa v podjetjih še ne razmišljajo. Lastniki tega tudi ne zahtevajo, saj se ponavadi presežne ure ne plačujejo ali se plačajo le simbolično, tako da stroški dela ne rastejo. Ekonomski položaj delavcev bi bil bistveno boljši, če bi dobili plačano vse delo, ki ga dejansko opravijo.«

Velik problem v naši panogi je tudi delo na črno, saj se še vedno giblje okoli 30 do 35 odstotkov,« je opozorila Lebanova. »V preteklem obdobju smo glede tega sodelovali z inšpekcijo za delo, vendar tudi z njimi nismo dosegli

bistvenih premikov. Inšpekcija za delo bi lahko bila bolj učinkovita, če bi bila kadrovsko močnejša. Videli bomo, kako bo njeno delo uspešno v nadaljevanju, saj ji novi zakon o delovnih razmerjih daje bistveno večjo moč, kot jo ima sedaj.«

Lebanova je še opozorila, da so v kolektivni pogodbi dejavnosti lepo zapisane obveznosti in pravice delavcev in delodajalcev. Kolektivno pogodbo pa so vedno kršili delodajalci. »V marsikaterem podjetju je bila kolektivna pogodba neposredno uporabljena. Podjetniške kolektivne pogodbe imajo le večja gostinska in hotelska podjetja. Marsikje so te pogodbe uspešno nadgradile standarde in normative panožne pogodbe, predvsem nje-nega normativnega dela. V tem obdobju smo dosegli, da se normativni del kolektivne pogodbe ni spreminjal.«

Zavidljivi rezultati na področju izobraževanja in usposabljanja

Lebanova je še dejala, da je pri izobraževanju in usposabljanju SGiT dosegel zavidljive rezultate.

SGiT je tudi del evropske in svetovne sindikalne zveze IUL in EFFAT in je bil v tem obdobju organizator dveh mednarodnih delavnic in ene mednarodne konference o prostem pretoku ljudi po letu 2004, ko bo Slovenija že v Evropski uniji.

Da je bilo delo SGiT zares uspešno, dokazuje tudi dejstvo, da se je v tem obdobju ustavilo upadanje števila članov, SGiT pa je tudi finančno konsolidiran.

Predsednik nadzornega odbora **Saša Jenko** je dejal, da nadzor-

Ljubomir Preradovič: V gostinstvu in turizmu je še vedno preveč dela na črno.

Saša Jenko je predstavil poročilo nadzornega odbora.

ni odbor pri delu organov SGiT ni opazil nobenih nepravilnosti, vodstvo sindikata pa je pametno razpolagalo s presežki. Ob tem je opozoril, da so bili prilivi iz naslova članarin nekoliko nižji od načrtovanih, saj so plače delavcev v gostinstvu in turizmu sramotno nizke. »Čeprav ima naš sindikat v profesionalni sestavi samo sekretarko in pol tajnice, je veliko narejenega in imamo kar nekaj pokazati. Zato nadzorni odbor ocenjuje, da je bilo delo predsedstva in njegovega vodstva od leta 1998 do leta 2002 uspešno,« je sklenil Jenko.

V razpravi so delegati opozarjali zlasti na neustrezen ekonomski položaj delavcev v gostinstvu in turizmu ter na kršitve delovnopravne zakonodaje. **Ljubomir Preradovič** je predlagal, da bi morali povečati število inšpektorjev za delo in jih bolje plačati. Potem bi bili verjetno bolj učinkoviti. Zdaj pa v gostinstvu in turizmu na črno dela zelo veliko delavcev in navideznih študentov preko študentskega servisa, ukrepa pa ne nihče. Tudi **Stane Konrad** je predlagal, naj bi okrepili sodelovanje z delovno inšpekcijo in skupaj z njo učinkovito nastopili proti različnim nepravilnostim.

Po besedah predsednice verifikacijske komisije Cvetke Kos je na kongresu sodelovalo 39 od 40 delegatov, udeležba je bila 97,5-odstotna. Delegati kongresa so nato soglasno sprejeli poročilo o delu in razrešili organe SGiT.

Janez Pate je v imenu statutarne komisije predlagal delegatom, naj sprejmejo spremembe statuta. Branka Jurak pa je pojasnila nekaj amandmajev, ki so jih pripravili v Podravju. Po krajši razpravi so delegati predlog statuta z amandmaji soglasno sprejeli.

Priznanje za leto 2002 je prejela tudi Jožica Kovačič (v sredini).

Popolno zaupanje dosedanjemu vodstvu tudi za naprej

Nato so delegati s tajnim glasovanjem izvolili novo vodstvo SGiT. Za predsednika in sekretarko so ponovno soglasno izvolili **Iztoka Bratoža** in **Karmen Leban**. Oba sta dobila vseh 39 glasov.

Za člane nadzornega sveta so bili izvoljeni **Saša Jenko**, **Martjan Kovač** in **Radmila Jakac**. Za nadomestne člane pa **Branka Bosnar**, **Vesna Mržek-Pirjevec** in **Marina Karo**.

Konkreten program dela do leta 2007

Program dela za naslednje petletno obdobje je predstavil **Iztok Bratož**. Po njegovih besedah bi veljalo največ pozornosti posvetiti panoižni kolektivni pogodbi, izvajanju zakona o delovnih razmerjih, izboljšanju pogojev dela, stalni skrbi za zdravo in varno delovno okolje, plačni politiki, ki bo spodbujala zaposlovanje kvalificiranih delavcev in strokovnjakov, ustreznemu razporejanju delovnega časa, zaposlovanju mladih, preprečevanju dela na črno, pravni varnosti članov, napovedani reformi zdravstvenega sistema, dodatnemu kolektivnemu prostovoljnemu pokojninskemu zavarovanju, sodelovanju s socialnimi partnerji in drugimi dejavniki ter drugim nalogam.

»Moč našega sindikata se mora s povečanjem števila članov in članic bistveno povečati. Gospodarskim problemom v državi in v Evropi se lahko učinkovito postavi po robu le dobro organiziran in strokovno usposobljen sindikat.« je poudaril Bratož. Opozoril je tudi, da mora biti SGiT de-

javno vključen v procese združevanja in povezovanja sorodnih sindikatov, predvsem pa v proces preoblikovanja, racionalizacije in reorganizacije znotraj ZSSS ter njenih območnih organizacij.

SGiT bo še naprej skrbel za organizirano izobraževanje in usposabljanje sindikalnih zaupnikov ter za informiranost članstva, zlasti prek Delavske enotnosti. Prizadeval si bo tudi za boljše predstavitve sindikalnih stališč v elektronskih medijih in dnevnem časopisju. SGiT bo še naprej sodeloval z mednarodnimi sindikalnimi organizacijami, zlasti pri projektih, ki so pomembni za delavce v gostinstvu in turizmu. V zvezi s tem bo pomemben prost pretok delovne sile in zaščita cene dela po razširitvi Evropske unije.

SGiT bo skrbel tudi za kulturo, rekreacijo, oddih, sprostitvev in zdravje svojih članov in članic.

Delegati so po krajši razpravi program soglasno sprejeli.

Priznanja najbolj prizadevnim

Na koncu kongresa so podelili priznanja najzaslužnejšim. Plaketo SGiT za leto 2002 je prejela sindikalna podružnica v podjetju **Radenska Zvezda-Diana**, priznanja pa **Branka Bosnar** iz M-hotela Ljubljana, **Jožica Kovačič** iz Maribora in **Dragica Wilfan** iz Grand hotela Toplice Bled. Za dolgoletno delo so se zahvalili tudi **Dolfiju Potočniku**, ki se je pred kratkim upokojil.

Kongres je sklenil **Iztok Bratož**. Udeležence je pozval, naj s skupnimi močmi uresničijo zastavljene cilje.

Tomaž Kšela

Sindikalna lista

November 2002 Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP
za gospodarstvo) SIT Javni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo) SIT

Prvi del

1. Dnevnice		
– cela dnevnic		
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.363,00
– polovična dnevnic		
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.180,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.518,00
2. Kilometrina		
(od 28. 5. 2002 dalje)	55,92	55,92
(od 11. 6. 2002 dalje)	54,54	54,54
(od 25. 6. 2002 dalje)	54,75	54,75
(od 9. 7. 2002 dalje)	54,99	54,99
(od 23. 7. 2002 dalje)	54,84	54,84
(od 20. 8. 2002 dalje)	55,41	55,41
(od 3. 9. 2002 dalje)	55,50	55,50
(od 17. 9. 2002 dalje)	56,16	56,16
(od 1. 10. 2002 dalje)	56,22	56,22
(od 29. 10. 2002 dalje)	55,83	55,53
(od 12. 11. 2002 dalje)	53,94	53,94

3. Ločeno življenje* 92.981,00 63.880,00

4. Prenosišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 7. 2002)
– po SKPGD (na delovni dan) 690,00 690,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade		
– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	67.612,00	53.534,00
– za 20 let	101.418,00	80.301,00
– za 30 let	135.224,00	107.068,00

2. Odpravnina ob upokojitvi 464.904,00 697.356,00
 ozioroma dve plači delavca, če je to ozioroma tri plače delavca, če je to
 zanj ugodneje zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči*
– po SKPD – ob smrti delavca 137.810,00 107.068,00
– ob smrti v ožji družini 68.905,00 –

4. Minimalna plača (od 1. 8. 2002) 101.611,00 101.611,00

5. Zajamčena plača (od 1. 8. 2002) 49.568,00 49.568,00

6. Regres za letni dopust
– najmanj (od 26. 4. 2002) 125.805,00
– ali največ 165.305,00 125.805,00
(70 % povprečne slovenske plače)

* 1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade, regres za letni dopust in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

3. Regres za letni dopust v gospodarstvu (najnižji – minimalni znesek) je določen z Aneksom h kolektivni pogodbi za gospodarske dejavnosti 26. 4. 2002.

SDPZ

Na Hrvaškem se bojijo tujih prevzemov

Minuli konec tedna je bila v Stubiških Toplicah na Hrvaškem tretja skupščina Republiškega sindikata delavcev hrvaške pošte in telekomunikacij (RSRHPT). Kot gostje so se je udeležili tudi predstavniki Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije (SDPZ) Hrvaški kolegi so jih seznanili z vse slabšim položajem delavcev v tej dejavnosti, ki je posledica prihoda novega, kar 80-odstotnega lastnika hrvaških telekomunikacij, zasebne družbe Deutche Telekom. Ta je z ukinjanjem in razdruževanjem posameznih dejavnosti znotraj telekomunikacij kar za tretjino znižala socialne pravice delavcev.

Sindikati sosednje države ugotavlja, da je v telekomunikacijski dejavnosti nastopila že huda kriza. Kot vzrok za zniževanje pravic zaposlenih novi delodajalci navajajo vključevanje v evropske gospodarske tokove, čeprav je raven pravic v Evropi precej višja. V hrvaškem sindikatu se bojijo, da bo tudi na pošti prišlo do odpuščanja delavcev. Svoje izkušnje z odpuščanjem so predstavili tudi sindikalisti iz Slovaške, ki so se s kruto platjo

tujih prevzemov že srečali. Pri njih je Deutche Telekom kar stoo odstoten lastnik telekomunikacij in razmere so za delavce naravnost katastrofalne.

Naši sindikalisti so se s hrvaškimi kolegi dogovorili za skorajšnje srečanje v Ljubljani. Nanj bodo povabili še kolege iz Slovaške, si izmenjali informacije in se dogovorili, kaj storiti, da bi učinkovito zaščitili delavske pravice na področju telekomunikacij.

Ob zaključku skupščine so Hrvati podelili priznanja najzaslužnejšim sindikalnim zapornikom. Z njim so presenetili tudi sekretarko slovenskega SDPZ Cvetko Gliha. Povedala nam je, da je to priznanje sprejela kot zahvalo celemu sindikatu SDPZ za dobro sodelovanje s kolegi iz Hrvaške.

M. M.

Vlasta Mesarić in Jadranko Vehar, sekretarka in predsednik RSRHPT s Cvetko Gliha.

S povezovanjem v grozde do večje konkurenčnosti

Slovensko kemijsko društvo je pred časom v Mariboru pripravilo okroglo mizo o možnostih za oblikovanje kemijskega procesnega grozda v Sloveniji.

Kakor je povedal **prof. dr. Peter Glavič** je oblikovanje grozdov lahko koristno za vsa vključena podjetja, saj grozdi praviloma prispevajo k hitrejši rasti obsega poslovanja, k večji prepoznavnosti in konkurenčnosti na svetovnih trgih, k večji specializaciji, k hitrejšemu tehnološkemu razvoju, še zlasti pa k razvoju novih izdelkov.

Slovenija ima za oblikovanje grozdov določene prednosti, med katere sodijo zlasti re-

lativno visoka tehnološka raven podjetij in ugodna izobrazbena struktura zaposlenih. Oblikovanje grozdov podpira ministrstvo za gospodarstvo, ki njihovo nastajanje spodbuja tudi s finančnimi sredstvi.

O oblikovanju in ciljih slovenskega orodjarskega grozda (PIC SOG) je govoril **Tone Zagernik**. Ta grozd bo našim orodjarjem olajšal vključitev v evropski prostor in ima tri nosilna podjetja: Emo Celje, Gorenje Velenje in Unior Zreče. V grozdu so usmerjeni zlasti na proizvode za avtomobilsko industrijo, belo tehniko, informacijsko industrijo in za letalsko in vesoljsko industrijo. Prva faza oblikovanja

orodjarskega grozda je že končana, zdaj pa podjetja oblikujejo skupne projekte.

O delovanju slovenskega avtomobilskega grozda (GIZ ACS) je govoril njegov direktor **Janko Puklavc**. V ta grozd se je spočetka vključilo 12 podjetij, zdaj pa jih je že 20. Kmalu pa naj bi se grozd povečal za novih 15 podjetij. Največ skupnih aktivnosti je usmerjenih na področje skupne promocije in razvoja.

Delovanje slovenskega transportno logističnega grozda (GIZ TLG) je predstavila **Maša Čertalič** iz Luke Koper. Ta grozd je povezanih 12 podjetij in promovira slovensko transportno-logistično dejavnost v tujini. Svoje prednosti bo grozd pokazal, ko bo Slovenija postala članica Evropske unije.

Razprava je pokazala, da bo kemijsko-procesni grozd lahko učinkovit samo, če bo zrasel od spodaj navzgor in če ga bodo zaradi svojih interesov oblikovala kemijska podjetja sama.

T. K.

PРАВNA SVETOVALKA

Lučka Böhm, svetovalka predsedstva ZSSS

Kdaj se upokojiti?

Vprašanje: V začetku leta 2003 sem dopolnila potrebno minimalno upokojitveno starost za starostno upokojitev, v prvi polovici letošnjega decembra pa bom dopolnila tudi pokojninsko dobo 35

let in 3 mesece. Decembra 2002 bi se torej že smela starostno upokojiti. Ker pa imam letos zelo dobro plačo, si želim, da bi se mi letošnja plača štela v pokojninsko osnovo. To pa lahko dosežem le, če se upokojim šele v letu 2003. Kdaj se bom smela starostno upokojiti v letu 2003?

Odgovor: Prav imate! Če se upokojite letos, vam letošnje plače ne bodo upoštevali pri odmeri pokojninske osnove. Tako določa zakon. Če imate torej letos res bistveno višjo plačo, ta dejansko lahko vpliva na višjo odmero pokojninske osnove in s tem pokojnine. Ker pa boste letošnjo »polno« pokojninsko dobo dopolnili šele tik pred zaključkom letošnjega leta, to pomeni, da se ne boste mogli upokojiti takoj po novem

letu. Znano je, da so v prehodnem obdobju pokojninske reforme za ženske vsako leto nekoliko bolj ostri upokojitveni pogoji. Letos za ženske velja tako imenovana polna pokojninska doba 35 let in 3 mesece, leta 2003 pa bo ta že 35 let in 6 mesecev.

Ker boste šele decembra 2002 imeli 35 let in 3 mesece pokojninske dobe, pomeni, da boste 35 let in 6 mesecev imeli šele marca 2003. Če se torej res ne boste starostno upokojili letošnjega decembra, boste upokojitvene pogoje v letu 2003 znova izpolnili šele marca. Strinjam se z vami, da bi bilo to smiselno. Prvič boste imeli višjo pokojninsko osnovo, drugič pa boste imeli daljšo pokojninsko dobo. Oboje pomeni trajno občutno višjo pokojnino. To pa odtehta tri mesece kasnejšo upokojitev.

Slovenska informacijska mreža za varnost in zdravje pri delu

Obiščite spletno stran <http://vzd.gov.si/>

Od letos je na svetovnem spletu tudi slovenska nacionalna informacijska mreža v obliki spletne strani, ki je pravzaprav slovenski nacionalni portal za varnost in zdravje pri delu. Na njej najdete vse, kar se na Slovenskem dogaja na področju varnosti in zdravja pri delu. Zato naj bi bil obisk portala redna navada tudi vsakega sindikalista, delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu oziroma člana sveta delavcev. Boj za varnost in zdravje pri delu je bila namreč že v 19. stoletju poleg boja za primerne plače glavni razlog za nastanek prvih sindikatov. Varnost in zdravje pri delu pa v današnjih časih od sindikatov in delavskih predstavnikov zahtevata vse več znanja in dela.

O vsebini slovenske nacionalne informacijske mreže smo se pogovarjali z univ. dipl. inženirjem elektrotehnike Sašem Žebovcem, svetovalcem direktorja Urada RS za varnost in zdravje pri delu. Pojasnil je, da je zasnova spletne strani <http://vzd.gov.si/> ista, kot je zasnova spletne strani Evropske agencije za varnost in zdravje pri delu iz Bilbao. Poslanstvo te agencije Evropske unije pa so varnejša, bolj zdrava in zato bolj produktivna delovna mesta. Svoje poslanstvo skuša uresničevati s spodbujanjem nastajanja informacij, katerih cilj je izboljšanje varnosti in zdravja pri delu v Evropi ter z njihovim analiziranjem in razširjanjem. S pritiskom na rumene gumbke s kraticami držav na desnem robu spletne strani je mogoče obiskovanje enakih spletnih nacionalnih informacijskih mrež v vseh državah članicah in kandidatkah. Na spletni strani Evropske agencije ima torej od letos svoje mesto tudi slovenska nacionalna informacijska mreža. Kateri koli obiskovalec nacionalnih spletnih strani drugih držav lahko s pritiskom na gumb SI obišče tudi naš portal. Mi pa seveda enako zlahka obiščemo njihove portale. Spletna stran agencije je torej res bogastvo informacij o varnosti in zdravju pri delu v Evropi.

Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu iz Bilbao v Španiji je tripartitna organizacija, ki združuje predstavnike vlad, delodajalskih in sindikalnih organizacij vseh držav članic Evropske unije.

Slovenska informacijska spletna stran <http://vzd.gov.si/> je seveda v slovenščini in predvsem

namenjena Slovincem. Zasnovana je kot portal, na katerem najdemo osnovne informacije o vseh in o vsem, kar v Sloveniji obstaja na področju varnosti in zdravja pri delu. Portal temelji na možnostih internetnega povezovanja med že obstoječimi spletnimi stranmi različnih slovenskih organizacij in institucij na področju varnosti in zdravja pri delu. S klikom na spletno povezavo nas portal preusmerja na spletne strani, na katerih nato najdemo iskano informacijo.

Nacionalno informacijsko mrežo je zasnovala slovenska informacijska točka pri ministertvu za delo, v katerih so predstavniki naslednjih organizacij, organov in institucij: Gospodarske zbornice Slovenije, Inšpektorata RS za delo, Inštituta za varovanje zdravja RS, Inštituta za varstvo pri delu in varstvo okolja Maribor, Konfederacije 90, Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstva za zdravje, Obrtne zbornice Slovenije, Urada RS za varnost in zdravje pri delu, Kliničnega inštituta za medicino dela, prometa in športa, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, ZVD Zavoda za varstvo pri delu, Zbornice varnosti in zdravja pri delu, Združenja delodajalcev Slovenije, Združenja delodajalcev obrtnih dejavnosti Slovenije in Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

Na portalu boste našli informacije o aktualnih dogodkih in novice s področja varnosti in zdravja pri delu, čistopise predpisov, primere dob-

re prakse, poročila o raziskavah, popolne sezname pooblaščenih izvajalcev strokovnih nalog, vse strokovne institucije in organe, publikacije, različne teme varnosti in zdravja pri delu, odgovore na najpogosteje postavljena vprašanja itd. S spletne strani si lahko natisnete gradiva za evropski teden varnosti in zdravja pri delu v slovenščini itd. itd.

Portal predstavlja tudi slovenske sindikate, ki izvajajo marsikatero aktivnost na področju varnosti in zdravja pri delu. Med drugim je zagotovljena tudi povezava s spletno stranjo Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Med publikacijami pa je predstavljena tudi Nova Delavska enotnost zaradi številnih prispevkov o varnosti in zdravju pri delu (na primer letošnja serija o obvladovanju stresa na delovnem mestu).

Slovenska informacijska mreža vabi vse, ki delujejo na področju varnosti in zdravja pri delu, da svoje spletne strani obogatijo z aktualnimi novicami o tem svojem delu in da jo o svoji spletni strani obvestijo. Kdor pa spletne strani še nima, naj mreži sporoči vsaj osnovne podatke, kako in kje pri njih iskati potrebne informacije.

Vsi, ki želite svoje delovanje na področju varnosti in zdravja pri delu predstaviti na slovenski informacijski mreži in njeni spletni strani <http://vzd.gov.si/>, ste vabljeni, da to storite. Svojo informacijo pošljite z elektronsko pošto na naslov portal.uvzd@gov.si. Saša Žebovec, ki portal ureja, pravi, da selekcije in cenzure ni. Vabljeni ste, da sporočate o publikacijah, dogodkih, ki se bodo ali so se že zgodili, o posvetih, seminarjih, o primerih dobre prakse in kar je še po vašem pomembnega. Razlogov za zadržanost ni. Zaradi vaše informacije bo Slovenija bogatejša. Portal namreč vsak dan obišče več obiskovalcev. Doslej je bilo obiskovalcev že preko 4000!

Lučka Böhm

Bo Nova KBM vendarle ostala v slovenskih rokah?

Nameravana prodaja večinskega deleža Nove Kreditne banke Maribor (NKMB) tujcem je sprožila precej nasprotovanj. Nasprotovali so ji tudi vsi sindikati, ki delujejo na območju Podravja. Gibanje za ljudi je zoper ta načrt pripravilo celo protestni shod. Na nevarnosti, ki jih prinašajo tuji prevzemi, je v svoji izjavi na začetku septembra opozoril tudi predsednik ZSSS Dušan Semolič.

Protesti sindikalistov in civilne javnosti očitno niso bili zaman. Kakor kaže, je država odstopila od prvotnega modela lastninjenja druge največje banke v Sloveniji, o čemer pričajo tudi

izjave novega predsednika uprave NKMB Črtomirja Mesariča.

Po njegovih izjavah so se razmere na slovenskem kapitalskem trgu v zadnjih dveh letih korenito spremenile. V tem času je na ta trg iz različnih virov priteklo veliko sredstev, s katerimi bi v procesu privatizacije lahko sodelovali predvsem domači vlagatelji, zato ni nobenega razloga, da bi te potencialne izključili. Kakor je dejal Mesarič, naj bi v največji možni meri poiskali investitorje doma, želi si več institucionalnih investitorjev z manjšimi deleži. Meni tudi, da se v Sloveniji aku-

mulira tudi nekaj zasebnega kapitala in premoženja ljudi, ki bi z nakupom delnic banke na borzi lahko postali njeni manjšinski lastniki.

Zakaj bi lahko bili solastniki Nove KBM, če bi jo kupila kakšna tuja banka, prebivalci držav Evropske unije, ki so mali delničarji v tamkajšnjih bankah, medtem ko prebivalci Slovenije v lastninjenju slovenske banke ne bi smeli sodelovati, se sprašuje Mesarič.

Vse torej kaže, da se bo druga največja slovenska banka privatizirala z domačim kapitalom in da bo še naprej ostala v slovenskih rokah.

Pred dnevi je uprava NKMB članom nadzornega sveta posredovala strategijo razvoja banke. Člani nadzornega sveta so o njej že razpravljali na delovni seji. Kaj v tej strategiji piše, pa bančniki javnosti še niso pripravljeno zaupati.

T. K.

Plače – večno odprto vprašanje

Pogovarjali smo se z novo predsednico SKEI v Iskri Prinsu, Dragano Žitko

Dragana Žitko je v družbi Iskra Prins v Ljubljani februarja letos nasledila dotlejšnjo predsednico SKEI v tej družbi Adrijano Golob, ki je prevzela mesto sekretarke SKEI Ljubljana in okolica. Žitkova v sindikatu podjetja prej ni imela nobene funkcije, bila pa je članica sveta delavcev. Kljub skromnim sindikalnim izkušnjam še ni imela težav pri vodenju sindikata, ne le zato, ker uprava podjetniško kolektivno pogodbo spoštuje in ker ima s sindikatom dobre odnose, pač pa tudi zaradi odličnega sodelovanja z območno sindikalno organizacijo.

Se je pa nova predsednica sindikata Iskre Prinsa morala še »zeleno« spoprijeti s samim vrhom poslovnega sistema Iskra. Kmalu potem, ko je postala predsednica sindikata, je krovna družba, Iskra d. d., zaposlenim ponudila v podpis aneks k pogodbi o zaposlitvi.

»Če bi ga podpisali, bi pristali, da nas lahko kadarkoli prestavijo na drugo delovno mesto ali v drugo podjetje pod 'kapo' Iskre d. d.« je pripovedovala Dragana Žitko. »Poskusili so nas pridobiti z obljubo, da bodo podpisniki dobili več točk kot drugi delavci. S pomočjo območne organizacije SKEI Ljubljana in okolica je naš sindikat seveda ostro reagiral, saj bi s tem podpisom zaposleni izničili določbe podjetniške kolektivne pogodbe. Zaposlenim oziroma članom sindikata smo sicer povedali, naj se sami odločijo o podpisu aneksa k svoji pogodbi o zaposlitvi. Seveda pa smo jim tudi obrazložili, kakšne bodo posledice, če ga bodo podpisali. Člani so verjeli nam in ne vodstvu in potem o podpisovanju ni bilo več govora.«

V sindikatu so bili ob tem malce jezni na kadrovskega direktorja, ker je zaposlene prepričeval, naj aneks podpišejo. Direktor podjetja pa se je na pogovoru z Dragano Žitko in predsednikom sveta delavcev ogradil od tega aneksa, želel pa je, da bi napisali generalnemu direktorju Iskre d. d. Dušanu Šešoku pismo o odločitvi zaposlenih. Sindikat je namesto tega direktorju dal v roke zapisnik s seje sindikata o tem vprašanju.

SKEI je edini sindikat v podjetju, od 132 zaposlenih pa jih je v njem 79. Na volitvah februarja letos je dobil nov izvršni odbor, izpeljal pa je tudi dopolnilne volitve v svet delavcev. Pred sejami sveta delavcev, na kateri je Dragana Žitko vabljen, po svoji funkciji, ima sindikat, ali vsaj izvršni odbor, sestanek. Na njem predsednica zbere morebitna vprašanja svetu delavcev od članov sindikata, kar ji je po njenih besedah v veliko pomoč, saj v svoji funkciji še ni dovolj izkušena. Po zaslugi prejšnjega vodstva sindikata, Adrijana Golob je bila predsednica dva mandata, imajo v Iskri Prinsu dobro podjetniško kolektivno pogodbo. Tako pravi Dragana Žitko.

Dragana Žitko: Vodstvo podjetja s sindikalisti kar dobro sodeluje in ga za to moram pohvaliti.

Ali ste se, glede na vaše ne velike izkušnje pri sindikalnem delu, udeležili kakšnega sindikalnega seminarja, tečaja?

Letos sem bila že drugo leto na seminarju SKEI Ljubljana na Krku. Kakor sem bila prvokrat razočarana nad plitvim programom, sem bila letos nad njim navdušena. Če bodo takšni ti seminarji tudi v prihodnje, bodo vredni svojega denarja. Bila pa sem tudi na enem seminarju v Ljubljani.

Sicer pa v našem sindikatu pazimo na denar. Lahko bi ga, kolikor ga imamo, kaj hitro zapravili. Dejstvo namreč tudi je, da se lahko največ naučiš iz primerov, ki jih obravnaváš. Seveda pa jih za zdaj veliko še nisem imela.«

Za kaj sindikat porabi denar? Za izlete, prednovoletne obdaritve?

»Izlete smo poskusili organizirati, pa so bili, kot kaže, predragi. Zaposleni imajo sorazmerno nizke plače, čeprav povprečje tega ne pokaže. Večina sodi v četrty in peti tarifni razred, nimamo pa nikogar v najnižjih razredih.«

Poleg tega se jaz nimam časa ukvarjati z organizacijo izletov, piknikov itd., ker imam dovolj drugega dela za sindikat. Zato se zdaj v izvršilnem odboru pogovarjamo, kdo bi prevzel posamezne naloge.«

Poleg omenjenega aneksa pa vam drugih sindikalnih orehov še ni bilo treba tretji?

»Zaenkrat ima vodstvo dovolj posluha za sodelovanje s sindikatom in ga za to moram pohvaliti. Lahko se dogovarjamo in tudi

dogovorimo na dokaj kulturni način. Od vodstva seveda pričakujemo, da se drži predpisov in zakonov, saj so ti pravzaprav edina prava opora za delo sindikata. Samo nanje se lahko opremo pri naših zahtevah.

Seveda ni vse, kar se tiče odnosa med sindikatom in vodstvom, suho zlato in vedno se najde kakšno odprto, neurejeno vprašanje.«

Na primer?

»Največ odprtih vprašanj je ponavadi v zvezi s plačami. Mene kot sindikalistko na primer moti, da je pravilnik o mikroorganizaciji pisan na kožo posameznikom. Sistem nagrajevanja ni dobro postavljen. Ni mogoče nagraditi bolj pridnih delavcev, ker za to ni dovolj mase denarja za plače. Uprava gleda na plače skozi maso. Dobro. Pa naj se pridne in manj pridne oceni in plača v okviru mase, če se te ne da povečati. Pa tudi pohvale za prizadevnost ni slišati nobene.«

Kaj pa dodatno pokojninsko zavarovanje, ali vam ga je podjetje uredilo?

»Imamo urejeno, del premije plača podjetje, del plačamo zaposleni sami. Bilo pa je potrebno kar precej prepričevanja zaposlenih, da se je nabralo zadostno število podpisnikov. Je pa to urejala še moja predhodnica.«

Trinajsta plača, božičnica?

»Trinajste plače ne dobivamo, božičnico pač, vendar ni ravno velika. Če je v bonih, je nekaj večja, tudi do vrednosti 20 tisočakov, v gotovini pa manjša.«

Tudi regres smo pogosto dobili v bonih, ki smo jih lahko unovčili v podjetju samem. Letos pa smo se temu uprli in ga dobili v denarju. Seveda v najnižjem možnem znesku. Denar je večini prišel prav, da jim ni bilo treba kar naprej najemati kratkoročne kredite.«

V zadnjem času so spet v zobeh javnosti visoke plače nekaterih menedžerjev. Ali se tudi v Iskri Prinsu ubadate s takimi vprašanji?

»Kot nisem zadovoljna s tem, kako uprava ceni delo naših visoko usposobljenih strokovnjakov, tudi nisem zadovoljna s tem, koliko vodilna struktura nameni sebi. Mislim, da imajo naši vodilni previsoke plače. Ali jih upravičijo s svojim delom, ali imamo zaradi tega več posla? Plača vodilnih delavcev pri nas ni odvisna od rezultatov njihovega dela.«

Jaz moram delati pol leta za eno mesečno plačo vodilnega delavca in se vprašujem, ali ta lahko naredi tolikokrat več kot jaz? Razlike med plačami zaposlenih in vodstvenih delavcev so prevelike!«

Ali ste na sestankih z upravo to že vprašali?

»Ne, nisem še, bom pa.«

Solidarnostna pomoč ZSSS varovancem zavoda dr. Marijana Borštnarja v Dornavi

Solidarnost v dejanjih

Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva v Zavodu za varstvo in usposabljanje dr. Marijana Borštnarja v Dornavi vsako leto pripravi dobrodelno športno-zabavno prireditev. Z njo si v življenje svojih varovancev, ki so duševno in telesno prizadeti, prizadeva vnesti nekaj radosti in vedrine. Takšno prireditev je sindikalna podružnica, ki jo vodi **Lojze Horvat**, organizirala tudi na začetku tega tedna, za pomoč pri njeni izvedbi pa so zaprosili tudi več sponzorjev in donatorjev.

Pozivu se je odzvalo tudi vodstvo ZSSS s predsednikom **Dušanom Semoličem** in sekretarjem **Milanom Utrošem** na čelu. Povabilu so se odzvali tudi **Erih Šerbec, Jože Korošec, Srečko Lorenčak, Danilo Vedlin, Marjan Ferčec, Martin Muršič, Bojan Hribar, Boris Frajnkovič, Vekoslava Krašovec** in **Lojze Raško**.

Predstavniki ZSSS so osmim varovancem,

ki ob pomoči delavcev zavoda živijo v hiši na Langusovi 12 na Ptuju, poklonili sušilni stroj. Po priložnostni slovesnosti na domu varovancev so se delavci zavoda in gosti zbrali v večnamenski dvorani v Gorišnici nedaleč od Dornave. Prireditev so omogočili tudi drugi sponzorji: **Občina Gorišnica, Pekarna Petovar, Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva v zavodu dr. Marijana Borštnarja**. V programu sta nastopili pevki **Andreja Pinočič** in **Milica Korpar – Mili**, mlada pevca **Rok** in **Polona Petovar**, ženski nogometni ekipi Gimnazije Ptuj in sindikata zavoda ter moški nogometni ekipi ZSSS in sindikata zavoda dr. Marijana Borštnarja.

Varovancem zavoda dr. Marijana Borštnarja na Langusovi 12 na Ptuju je Dušan Semolič predal sušilni stroj.

Pred več kot 100 varovanci zavoda in obiskovalci sta se najprej pomerili ženski nogometni ekipi ptujске gimnazije in sindikata zavoda. Varovanci so z navdušenjem navijali za svoje varuhinje, ploskali pa so tudi lepim akcijam mladih gimnazijek. Rezultat tekme ni bil

Varovanci so navdušeno spremljali prireditev.

Skupinska fotografija vseh, ki so sodelovali v izvedli program prireditve.

Dragica Veronek skrbi za varovance na Langusovi 12.

Lojze Horvat, predsednik sindikata v dornavskem zavodu.

pomemben, bolj pa so se izkazale gimnazijke. V malem nogometu sta se pomerili tudi ekipi ZSSS in gostiteljev, domačini so bili veliko boljši. Sicer pa ekipa sindikata iz zavoda v Dornavi pričakuje, da bo naslednje leto na prvenstvu ZSSS v malem nogometu osvojila prvo mesto. Prireditev so sklenili pevci, nato pa so se gledalci in izvajalci programa še dolgo pomenkovali. Telesno in duševno povsem zdravi ljudje, ki lahko grede na kate-rokoli prireditev, si težko predstavljajo, kaj varovancem zavoda dr. Marijana Borštnarja pomenijo takšne prireditve. Prepričani smo, da jim pomenijo veliko, saj prinašajo v njihov vsakdan veselje in vedrino. Dobro je, da si ljudje zanje vzamejo čas in jim posvetijo pozornost in spoštovanje, se z njimi družijo. Za takšno razumevanje solidarnosti pa je tudi ZSSS.

Tomaž Kšela

Humoreska

»Oprostite, šef, ali vas smem vprašati, kdaj bomo dobili zaščitne rokavice?« je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi rezkar Vili povprašal šefa Janeza, ki je prisedel k našemu omizju. »Ker moramo že ves mesec delati brez zaščitnih rokavic, imam na rokah že polno žuljev. Komaj še delam!«

»Ne bodi neučakan, Vili,« je odvrnil šef Janez. »Saj veš, da ima tovarna likvidnostne težave. Kakor hitro bodo rešene, bo vodstvo podjetja nabavilo nove zaščitne rokavice.«

»Zakaj pa je direktor marketinga dobil zelo drago novo pohištvo za svojo pisarno, če ima podjetje zares likvidnostne težave?« je povprašal skladiščnik Rudi. »Tudi jaz ne morem več delati brez zaščitnih rokavic. Samo pogledjte, kako obtolčene prste imam.«

»Vsi vemo, da ima prodaja dandanes prednost pred vsem. Novo pohištvo bo dvignilo ugled našega podjetja pri poslovnih partnerjih in prispevalo k boljši prodaji naših izdelkov. Sodobni marketinški prijemi terjajo celovit pristop k trgu, pri tem pa je celostna podoba podjetja še kako pomembna za pospeševanje prodaje.«

»Jaz se na marketinške prijeme bolj malo spoznam,« je zamahnil z roko strugar Lojze. »Vem samo, da naš marketing ne more prodati ničesar, česar ne izdelamo delavci v proizvodnji. Mi pa brez zaščitnih rokavic ne moremo več delati, ker imamo že vsi poškodovane roke.«

»Sicer pa tudi v novem zakonu o varnosti in zdravju pri delu piše, da je delodajalec delavcem dolžan zagotoviti ustrezno zaščitno opremo,« je dejal Vili. »Delavec, ki takšne zaščitne opreme ne dobi, je dolžan odkloniti delo!«

»Ah, fantje, saj veste, kaj vse pri nas piše v raznih zakonih in predpisih,« je zamahnil z roko šef Janez. »Papir vse prenese! Obljubljam vam, da bom na problem zaščitnih rokavic vodstvo podjetja opozoril na seji kolegija, če zaradi službene poti direktorja ne bo odpadla.«

»To ste nam obljubili že prejšnji teden,« je pikro pripomnil Vili.

»In vam bom naslednji teden še enkrat, če bo moral direktor zopet na nujno službeno pot,« je vzvišeno odvrnil šef Janez.

»Šef, če boste vodstvo podjetja zares opozorili na probleme, ki jih imamo delavci, ne smete pozabiti na izplačilo regresa,« je dejal mizar Tone. »Čeprav bo kmalu novo leto, regresa za letni dopust še nismo dobili.«

»Tone, ali misliš, da naš direktor denar krade. Od kod pa naj izplača regrese za letni dopust, če je podjetje nelikvidno,« je dejal šef Janez. »Fantje, če vam je kaj do tovarne in svojih delovnih mest, boste malce več razumevanja že morali pokazati!«

»Saj imamo razumevanje za tovarno,« je dejal Tone. »Vendar pa v

kolektivni pogodbi piše, da imamo delavci pravico do regresa za letni dopust. Zahtevamo samo to, kar piše v kolektivni pogodbi in nič več!«

»Papir vse prenese!« je ponovno, zdaj že jezno, dejal šef Janez. »V življenju in praksi pa je, žal, malce drugače! Vsakdo se bo moral sam odločiti, kaj mu je bolj pri srcu – tisto kar piše ali delo!«

»Kako to mislite, šef?« je povprašal kurir Peter.

»Vsem vam mora biti jasno, da v tej tovarni nikogar ne prosimo, naj ostane in dela,« je povzdignil glas šef Janez. »Kdor želi, lahko takoj dvigne delovno knjižico in odide drugam, kjer mu bo lepše!«

»To ni fer, v kolektivni pogodbi jasno piše ...« je začel Vili.

»Kolikokrat naj še povem, da papir vse prenese, v praksi pa je drugače!« ga je grobo prekinil šef Janez.

»Zato pa moramo razviti socialni dialog v podjetju, da se bomo dogovorili o spornih vprašanjih,« je dejal Tone.

»Vam bom že pokazal dialog!« je besno vzkliknil šef Janez. »V tovarni smo zato, da delamo, ne zato, da bi vodili brezplodne razprave. Zato še enkrat ponavljam: komur v tovarni ni kaj všeč, lahko takoj dvigne delovno knjižico in odide. Brezposelni delavci že čakajo pred vrati.«

Vsi smo molče pogledali v tla. Sonja iz računovodstva pa je tiho dodala: »Očitno imajo v Bruslju prav, ko ugotavljajo, da imamo pri nas delavske pravice samo na papirju, socialni dialog pa samo na državni ravni, v podjetjih pa ne!«

Šef Janez se je nekajkrat nejevoljno presedel, nato pa je vzkliknil: »Špela, kaj delaš? Kje je moja malica!«

»Saj sem vam jo že prinesla!« je kar iz kuhinje odgovorila kuharica Špela.

»Ti si mi zaenkrat prinesla samo prtiček in nič drugega!« je zarobantil šef Janez.

»Kako da ne?« se je začudila Špela. »Pogledjte vendar, kaj na njem piše!«

Šef Janez je dvignil prtiček, nekaj trenutkov buljil v vanj, nato pa ga je zabrisal na tla, zardel kot kuhan rak, skočil od mize in besno zapustil menzo.

Vsi smo ostrmeli.

»Kaj pa piše na prtičku?« je previdno povprašala Sonja.

Vili je prtiček pobral s tal in prebral: »Na tem prtičku je odlična malica. Pri jedi pazite, da se ne opečete, ker je zelo vroča. Komur ta malica ni všeč, lahko takoj odide. Nikogar ne prosim, naj malica v moji kuhinji in menzi!« In tukaj je še podpis: »Kuharica Špela!«

Vsi smo se začeli krohotati, šef Janez pa je do konca šihta hodil po tovarni razjarjen kot – lačen ris.

Iz dnevnika delavca Jožeta

Papir vse prenese

tavljajo, da imamo pri nas delavske pravice samo na papirju, socialni dialog pa samo na državni ravni, v podjetjih pa ne!«

Šef Janez se je nekajkrat nejevoljno presedel, nato pa je vzkliknil: »Špela, kaj delaš? Kje je moja malica!«

»Saj sem vam jo že prinesla!« je kar iz kuhinje odgovorila kuharica Špela.

»Ti si mi zaenkrat prinesla samo prtiček in nič drugega!« je zarobantil šef Janez.

»Kako da ne?« se je začudila Špela. »Pogledjte vendar, kaj na njem piše!«

Šef Janez je dvignil prtiček, nekaj trenutkov buljil v vanj, nato pa ga je zabrisal na tla, zardel kot kuhan rak, skočil od mize in besno zapustil menzo.

Vsi smo ostrmeli.

»Kaj pa piše na prtičku?« je previdno povprašala Sonja.

Vili je prtiček pobral s tal in prebral: »Na tem prtičku je odlična malica. Pri jedi pazite, da se ne opečete, ker je zelo vroča. Komur ta malica ni všeč, lahko takoj odide. Nikogar ne prosim, naj malica v moji kuhinji in menzi!« In tukaj je še podpis: »Kuharica Špela!«

Vsi smo se začeli krohotati, šef Janez pa je do konca šihta hodil po tovarni razjarjen kot – lačen ris.

Silvestrovanje

»Žena, ali bi letos silvestrovala doma?«

»Sebičnež! Ti pa zares misliš samo nase. Kaj pa bom od takšnega silvestrovanja imela jaz?«

Težko vprašanje

»Lojze, ali je tvoja žena še kaj živahna?«

»Kaj pa vem? Meni se zdi, da se ji nič več ne ljubi, sosed pa pravi, da je kar živahna!«

Obleka

»Pomisli, mož mi je pred sindikalno zabavo v obleko skrivoma namestil prisluškovalno napravo!«

»Strašno. Potem je verjetno slišal, kako si flirtala?«

»Kje pa. Ko je bilo najbolj lušno, obleke na srečo nisem imela na sebi!«

Resnica

»Draga, kaj ti je najbolj všeč na moškem?«

»Oči.«

»In potem?«

»Roke.«

»In potem?«

»Oh, nehaj že enkrat, sicer ti bom povedala po resnici!«

Jarek

»Zakaj okopavaš ob cesti?«

»Saj ne okopavam. Jarek za kanalizacijo kopljem!«

»Zakaj pa to počneš z majhno motiko?«

»Ker plačajo na uro!«

Flavta

»Kaj imate raje flavto, ali klavir?«

»Flavto, flavto!«

»Ali ste glasbenik?«

»Ne, postrešček!«

Potrpiljenje

»Sinko, kako je bilo na zabavi?«

»Ata, potrpi! Zjutraj bo vse v časopisih!«

Slaba volja

»Gospa tajnica, nujno moram govoriti z direktorjem.«

»To vam odsvetujem, ker je danes strašno slabe volje!«

»Kdaj pa bo boljše?«

»Ne vem. Tukaj sem zaposlena šele eno leto!«

Cene

»Draga, letos bi te za silvestrovo povabil v gostino, če ne bi bile tam cene previsoke.«

»Potem pa pojdiva na morje.«

»Tam pa so cene preveč zasoljene!«

Puder

»Draga, danes si se pa preveč napudrala!«

»To sem naredila zato, da sem videti bolj mlada.«

»Potem pa je danes tvoje levo lice veliko bolj mlado od desnega!«

Klepet med prijateljicami

»Če se poljubljaš z moškim brez brkov in brade, je tako, kot če bi jedla neslano juho!«

»Tega občutka pa ne poznam.«

»Ali se še nisi poljubljala s kakšnim bradačem?«

»Sem, samo neslane juhe še nisem jedla!«

Seminar o delovnih razmerjih SGiT

Poglobljeno o novem zakonu

V hotelu Radenska Zvezda-Diana v Murski Soboti je Sindikat delavcev gostinstva in turizma Slovenije konec prejšnjega tedna

za svoje zaupnike pripravil seminar o delovnih razmerjih. Na seminarju, ki ga je vodila sekretarka SGiT **Karmen Leban**, je okoli

Na seminarju je novi zakon predstavil Gregor Miklič.

Okoli 40 udeležencev je poglobljeno proučilo zakon.

40 udeležencem novi zakon predstavil vodja pravne službe ZSSS **Gregor Miklič**. Udeleženci so zakon proučevali od člena do člena in se vpraševali, kakšne spremembe bo vnesel v vsakodnevno prakso v podjetjih.

Udeleženci so največ zanimanja pokazali za tista poglavja novega zakona, ki govorijo o sklepanju novih pogodb o delu, o razlogih za prenehanje delovnega razmerja in o vlogi sindikata po novem zakonu. Ugotavljali so, da

se bodo morali poslej delavci, ki bodo želeli učinkovito zaščititi svoje pravice, včlaniti v sindikat. Sindikat bo z uveljavitvijo novega zakona na začetku naslednjega leta pridobil novo vlogo, s tem pa tudi večjo odgovornost.

Po seminarju so si bili sindikalni zaupniki edini v oceni, da je bilo usposabljanje zanje izjemno koristno, saj jih po uveljavitvi zakona v podjetjih čakajo nove zahtevne naloge.

T. K.

KOMPETENCA! faksa!
profesorjev!
izpitov! seminarjev!
statusa!

Začetek zavarovanja!

Prišel je čas za dopolnilno zdravstveno zavarovanje.
Dobrodošli v svet odraslih.

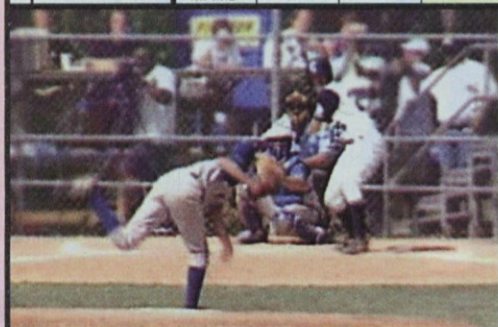
VZAJEMNA
zdravstvena zavarovalnica, d. vz.

Jaz zate, ti zame.

Nova Delavska enotnost	PRIPIRAVA ZA MERJENJE KOTOV	SREDIŠČE GORENJSKE	MOŠKI POTOMEC	ZBIRKA ODLOMKOV IZ SV. PISMA	STANJE RANJE-NEGA
OVIRA NA TEKMOVALNI STEZI ZA KONJE					
SLABŠE VOZILO					
ČRESLO-VINA					

STEWART, JAMES – AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC	PRIPIRAVA ZA OBLIKOVANJE OBUVAL	RAHMANNINOVA OPERA	VIDA FRAS RUSKO Z. IME	1	2	Nagrada križanka št. 40	KARLOVAC	ITAL. PISATELJ (CORRADO, 1895-1956)	ŽITNA BOLEZEN	TULEC, ETUI	ALFI NIPIČ STAROŽID. KRALJ	SIMON JENKO MORSKI KLOBUČNJAK		
Avtor: Rudi Murn	KAKAV FANTEK, FANTIC					ŠKOLJKASTO TOLKALO HRAM, TEMPELJ								
ISTOČASNO ZVENENJE RAZLIČNIH TONALITET												ENOTA ZA GLASNOST		
LAHKO ODRSKO GASBENO DELO							DEL OČESA GL. M. BAHAMOV				ODMEV. JEK	ILOVICA ŠVEDSKA IGRALKA AULIN		
KISLA SOL OGLJKOVE KISLINE										PROSTOR OB MORJU ZA PRIDOBIVANJE SOLI	SLOV. BALENIK (METOD) KARAMBOL			
STAR. JAPONSKI DRŽAVNIK			IZDEL. OKRASNIH KOVIN. PREDMETOV KAČA						AM. FILM. IGRALEC (JAMES) PLES					
ČRKI IZ BESEDE ČOK		ZADETEK PRI NOGOMETU CELJE				SOBOJEVNICA POGAN							VRSTA TISKARSKIH ČRK	LJUDSKO: RAZSO-LICA IVO ANDRIČ
KONCERT OPERNE ARIJE BO PELA SOPRANISTKA MARIA?								SINIJSKA VITEŠKA IGRA SLAVKO HREN				GRŠKA CRKA TENORIST CARRERAS		
	M. IME					KRMILNIK ZA ŽIVINO					KDOR SE UKVARJA Z OKULTIZMOM	JELKA (STAR.) MARX		

VOH										VRSTA DETELJE ZG. DEL KLEPALNIKA				AM. FILM. IGRALKA BLYTH
NOKOTA – VRSTA DETELJE	POVEČANJE PORAST	PREBIVALKA ASIRIJE	MOČVIRSKA PTICA, KOZICA PRITOK RENA							SEČNINI SORODNA SPOJINA ADAMIČ EMIL				
ZOLAJEV ROMAN														
BRANKO CELIR														
													POVELJE	MARKO NOVOSEL TURIST. INDOINEZ. OTOK
														PETIT – VRSTA TISKARSKIH ČRK
NOETOVA BARKA									PRITOK DONAVE V BOLGAR., ISKR					ŠTEVNIK
MODEREN PLES								BABKA – ZGORNJI DEL KLEPALNIKA	SKALOVJE (STAR.)					
KRAJ PRI POREČU								URETAN – SEČNINI SORODNA SPOJINA	ZNAME-NITI IT. RENESANČNI SLIKAR					

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 40 (21. 11. 2002):

- 1:
- 2:
- 3:
- 4:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljene na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svojega točnega naslova in davčne številke. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do **ponedeljka 2. decembra 2002.**

Pravilna rešitev gesel iz 38. številke Nove Delavske enotnosti: 1. IDA KRAVANJA, 2. IGRALKA, 3. ITA RINA, 4. EROTIKON. Nagrado 5000 tolarjev prejme **Mirka Cucek**, Gornja Košana 18, 6256 Košana.